

Θέμα Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά τους λόγους για τους οποίους η λογοτεχνική ανάγνωση συνιστά λυτρωτική απόλαυση για τον συγγραφέα στο Κείμενο 1 (60-70 λέξεις).

Ο Θ.Γρηγοριάδης στο κείμενό του παρουσιάζει την λογοτεχνική ανάγνωση ως λύτρωση, εφόσον κατά τη μοναχική αυτή διαδικασία αισθάνεται δημιουργικός. Το βιβλίο τον παρασέρνει, ανεξάρτητα, μάλιστα, από το περιεχόμενό του. Η αναγνωστική διαδικασία του προσφέρει τελικά ασφάλεια και στοργή. Η ανάγνωση της λογοτεχνίας, συγκεκριμένα, λειτουργεί ως "φάρμακο" στην ψυχή του, καθώς έχει την δυνατότητα να την εμπλουτίσει και να τη γεμίσει δύναμη.

Θέμα Β

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση τα Κείμενα 1 και 2, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό ή Λάθος. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στα κείμενα:

α. Ο συγγραφέας του Κειμένου 1 διαβάζει λογοτεχνία κυρίως γιατί αυτή σχετίζεται με τις επαγγελματικές του υποχρεώσεις.	Λ "Η προσωπική ανάγνωση απαιτεί (...) όχι να σου επιβάλλεται εξωτερικά."
β. Ο συγγραφέας του Κειμένου 1 συνήθιζε να διαβάζει προγραμματισμένα.	Λ "Για εμένα, που το διάβασμα ... το καθιστούν ακόμη πιο αδέσμευτο."
γ. Το «γράφειν» στο Κείμενο 2 χρησιμοποιείται κυριολεκτικά σε όλο το κείμενο.	Λ "Κι ανάμεσά τους πολλοί που κατορθώνουν να γράψουν το όνομά τους...σ' ένα επάγγελμα"
δ. Το «γράφειν» στο Κείμενο 2 δεν συνδέεται με ιστορικά και επιστημονικά επιτεύγματα.	Λ "Μέσα στην Ιστορία του κόσμου... Μέσα στην Ιστορία των Επιστημών, οι σπουδαίοι."
ε. Σύμφωνα με τα Κείμενα 1 και 2 τόσο η αναγνωστική όσο και η συγγραφική δραστηριότητα παρηγορούν τον άνθρωπο.	Σ Κείμενο 1: "τα λογοτεχνικά αντισώματα θα μεταμορφώνουν τις ψυχές μας και θα μας οπλίζουν"

	με κουράγιο." Κείμενο 2: "αποτελεί την έσχατη, ακραία παρηγοριά για τη θνητότητα που τους πολιορκεί και που τελικά τους καταβάλλει."
--	---

B2. α. Ο σκοπός του συγγραφέα του Κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει στο ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης. Πώς το επιτυγχάνει; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αναφέροντας από το κείμενο δύο (2) σημεία στίξης και δύο (2) σχήματα λόγου. Να προσδιορίσετε για το καθένα τη λειτουργία του (μονάδες 8).

Ο συντάκτης του Κειμένου 1 επικαλείται το συναίσθημα προκειμένου να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες και τις αναγνώστριες απέναντι στο ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης. Ενδεικτικά χρησιμοποιεί τα εξής μέσα:

- Εισαγωγικά (" ανέβασα πυρετό"): Τα εισαγωγικά απομονώνουν τη φράση από το υπόλοιπο κείμενο προκειμένου να δηλώσουν την ειρωνεία. Ως παιδί ο συντάκτης κκάποτε υποκρίθηκε πως ανέβασε πυρετό προκειμένου να ολοκληρώσει το βιβλίο του Ζολά.

- Διπλή παύλα (-τι ειρωνεία!-): Η διπλή παύλα απομονώνει μία φράση, η οποία συνιστά σχόλιο του συντάκτη, για να δηλωθεί emphaticά πως πλέον δεν χρειάζεται να "ξεκλέψει" χρόνο για διάβασμα.

- Άρση-Θέση ("Η προσωπική ανάγνωση απαιτεί...και όχι να σου επιβάλλεται εξωτερικά"): Με την άρση-θέση ο συντάκτης διασαφηνίζει την άποψή του, ότι η ανάγνωση είναι μία μοναχική εκούσια διαδικασία.

- Μεταφορά ("Και να η θαυματουργή ίαση της λογοτεχνίας"): Με τη συγκεκριμένη μεταφορά δίνεται έμφαση στα ευεργετικά αποτελέσματα που έχει η ανάγνωση, η οποία λειτουργεί ως "φάρμακο" για την ψυχή.

β. Ποια είναι η επικοινωνιακή λειτουργία του ερωτήματος στην 5η παράγραφο του Κειμένου 2 «Γιατί όλοι ... εαυτό του;» (μονάδες 7).

Με το ρητορικό ερώτημα που θέτει ο συντάκτης θέλει να προβληματίσει τους αναγνώστες σχετικά με την φαινομενικά μάταιη ενασχόληση των λογοτεχνών με την τέχνη τους. Το ερώτημα αυτό του δίνει τη δυνατότητα στη συνέχεια να αποδείξει πως η ενασχόληση μόνο μάταιη δεν είναι. Η λογοτεχνική σύνθεση είναι για τους λογοτέχνες η "έσχατη, ακραία παρηγοριά για τη θνητότητα".

B3. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο της τρίτης παραγράφου του Κειμένου 2 («Πλάσματα ... γράφουν») να εξηγήσετε πώς ο άνθρωπος κατά τον συγγραφέα κερδίζει τη μάχη με τον χρόνο (60-70 λέξεις).

Οι άνθρωποι κερδίζουν τη μάχη με τον χρόνο μέσα από ενέργειες που τους χαρίζουν υστεροφημία ("γράφουν το όνομά τους"). Πρόκειται για τους άξιους της Ιστορίας· τους ήρωες, τους επιστήμονες

που έφτασαν σε σημαντικά επιτεύγματα, όσους αγιοποίησε η χριστιανική εκκλησία και φυσικά τους μεγάλους συγγραφείς. Οι πράξεις τους, το έργο τους τούς εξασφάλισαν την αιωνιότητα, καθώς κρίθηκαν σημαντικές.

Θέμα Γ

Γ1. Ποιο είναι το θέμα του ποιήματος, κατά τη γνώμη σας; Ποιο ρόλο έχει η Ποίηση στην προσωπική σας ζωή; Να απαντήσετε αξιοποιώντας τουλάχιστον τρεις (3) κειμενικούς δείκτες (150-200 λέξεις).

Το ποιητικό υποκείμενο αναφερόμενο σε επιμέρους δράσεις, σκέψεις και συναισθήματα των ανθρώπων αποδεικνύει ότι η ποίηση μπορεί είτε να συντεθεί, είτε να διαβαστεί μετά από κάθε -φαινομενικά απλή- αφορμή. Η επανάληψη της φράσης "για πράγματα" σε δεκατρείς από τους στίχους του ποιήματος αναδεικνύει τις ποικίλες περιστάσεις της ζωής που μπορούν να οδηγήσουν στην ανάγνωση ή και τη σύνθεση ποίησης. Παράλληλα με τη χρήση του β' ενικού (ενδεικτικά: "αναρωτιέσαι", "έλεγες", "δεν το έβλεπες") το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται ευθέως στον αναγνώστη/την αναγνώστρια προκειμένου να τον/την πείσει πως τα πάντα οδηγούν στην ποίηση. Η ιδέα αυτή διατυπώνεται καθαρά στον τελευταίο στίχο ("Εκεί απάνω σε βρίσκει η ποίηση"). Για να δοθεί μάλιστα έμφαση, προηγούνται αποσιωπητικά ("και κάποτε, μία στις χίλιες, πραγματώθηκαν...").

Η Ποίηση είναι μία μορφή τέχνης, στην οποία καταφεύγω με έναν έμμεσο τρόπο. Όταν βρίσκομαι σε καταστάσεις όπως αυτές που παρουσιάζονται στο ποίημα, επιλέγω να ακούσω τα αγαπημένα μου τραγούδια. Πολλά από αυτά είναι μελοποιημένα ποιήματα. Άλλα πάλι, ενώ συντέθηκαν ως σίχοι τραγουδιού, είναι τόσο άρτια αισθητικά, που αφαιρώντας τη μουσική, θα μπορούσαν να θεωρηθούν ποίηση. Παρόλο λοιπόν που δεν είναι στις επιλογές μου η ανάγνωση ποιημάτων, η επαφή μου με την τέχνη είναι ουσιαστική, μέσα από τον συνδυασμό της με μία άλλη μορφή.

Θέμα Δ

Δ1. Ποια είναι η σχέση σας με την ανάγνωση βιβλίων και ποιος ο ρόλος της στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού σας χρόνου; Με αφορμή τα Κείμενα 1 και 2 αποφασίζετε να καταθέσετε την προσωπική σας εμπειρία στο ιστολόγιο του σχολείου σας. Να δικαιολογήσετε την όποια επιλογή σας. (300-350 λέξεις).

ΤΑ ΠΑΡΕΞΗΓΗΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ανάγνωση εξωσχολικών βιβλίων είναι μία ενασχόληση που κρίνεται θετικά από το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας. Συνιστά, κατά γενική ομολογία, μία ποιοτική μορφή αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου, καθώς καλλιεργεί την ψυχή και το πνεύμα του αναγνώστη και της αναγνώστριας. Παρά, όμως, την κοινώς αποδεκτή αξία της, λίγοι είναι οι άνθρωποι που τελικά την επιλέγουν ως τρόπο ψυχαγωγίας.

Ιδιαίτερα οι νέοι, όπως εγώ, φαίνεται πως δεν αγαπούμε την ανάγνωση. Στον περιορισμένο ελεύθερό μας χρόνο επιλέγουμε άλλες μορφές ψυχαγωγίας ή διασκέδασης, που θεωρούμε ότι μας ταιριάζουν περισσότερο (μουσική, ηλεκτρονικά παιχνίδια, κοινωνικά δίκτυα κτλ). Για εμάς η αναγνωστική διαδικασία είναι κοπιαστική και προσιδιάζει στο διάβασμα των σχολικών μαθημάτων. Η αδυναμία μας να δούμε τα λογοτεχνικά, ιστορικά ή άλλου είδους βιβλία ως κάτι ξεκούραστο και

ουσιαστικό οφείλεται στον εξετασιοκεντρικό χαρακτήρα του σύγχρονου σχολείου. Αφιερώνουμε τόσο χρόνο στο μηχανικό, εξοντωτικό και συχνά ανούσιο διάβασμα, που αδυνατούμε να βρούμε την αισθητική απόλαυση στην ανάγνωση ενός άλλου τύπου βιβλίου.

Ο τρόπος που διαχειριζόμαστε τον προσωπικό μας χρόνο τελικά δεν επηρεάζεται - τουλάχιστον για τους περισσότερους από εμάς- τόσο από την ανάγνωση εξωσχολικών βιβλίων, όσο από το διάβασμα για το σχολείο. Αυτό είναι που μειώνει δραματικά τον ελεύθερο χρόνο μας, κάνοντάς μας να έχουμε ανάγκη από εκτόνωση ή ανούσια διασκέδαση στις λίγες ώρες της ημέρας που διαθέτουμε "για τον εαυτό μας". Αυτό που δεν αντιλαμβανόμαστε, βέβαια, είναι ότι το βιβλίο βρίσκεται παντού: στα τραγούδια που ακούμε (μελοποιημένη ποίηση), στις ταινίες και τις σειρές που βλέπουμε (μεταφορά λογοτεχνικών έργων στην οθόνη, ιστορικές ταινίες και σειρές), ακόμα και σε διαφημιστικά σποτ (αποσπάσματα ποιημάτων και πεζογραφημάτων). Θα μπορούσαν ίσως αυτά τα ερεθίσματα να μας κινητοποιήσουν, ώστε να αναζητήσουμε την απόλαυση στην ανάγνωση.

Ωστόσο παρά την -έστω- έμμεση επαφή μας, σπάνια παίρνουμε στα χέρια μας το βιβλίο. Το πρόβλημα είναι πρωτίστως κοινωνικό και ως τέτοιο, θέτει το κρίσιμο -πλην αναπάντητο- ερώτημα πώς η κοινωνία μας επαινεί τη βιβλιοφιλία, ακυρώνοντας πρακτικά τη διάδοσή της. Το βιβλίο δεν θα γίνει ποτέ δημοφιλές, αν η πολιτεία, η οικογένεια, αλλά και το ίδιο το άτομο δεν αναγνωρίσει την πραγματική αξία του.

Απαντήσεις: Ψύρρα Κάκια